

Ekonomik Büyüme - 2015 3. Çeyrek

İktisadi Araştırmalar Bölümü

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte %4 büyüdü.

Türkiye ekonomisi 2015 yılının üçüncü çeyreğinde %2,8'lik piyasa beklentisinin oldukça üzerinde büyümüştür. Bu dönemde GSYH %4 ile 2014'ün ilk çeyreğinden bu yana en hızlı yıllık artışı kaydetmiştir. Böylece, ilk 9 ay itibarıyla Türkiye ekonomisi geçtiğimiz yıl aynı dönemine göre %3,4 büyüme kaydetmiştir.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH de bir önceki çeyreğe göre %1,3 oranında genişleyerek olumlu bir görünüm sunmuştur. Öte yandan, Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış veriler kullanılarak hesaplanan kişi başına düşen milli gelir 10.000 USD'nin altında kalmıştır.

İç tüketim büyümenin motoru olmaya devam ediyor.

Harcamalar yöntemiyle hesaplanan GSYH verilerine göre üçüncü çeyrekte iç tüketim bir önceki çeyreğe göre ivme kaybetmiştir. Buna rağmen, büyümeye en fazla katkısı 3 puan ile tüketim harcamalarındaki artış sağlamıştır. Bu dönemde, özel ve kamunun tüketim harcamaları GSYH'yi sırasıyla 2,2 ve 0,8 puan artırıcı yönde etkilemiştir.

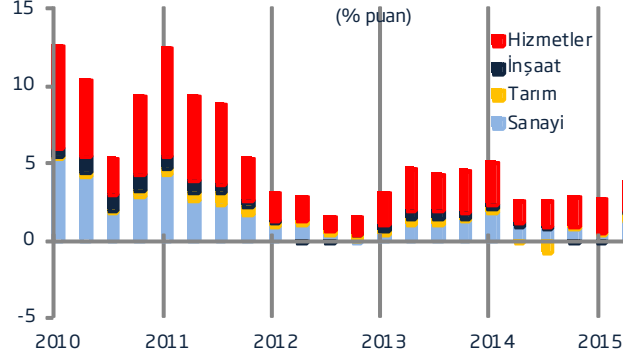
İkinci çeyrekte büyümeye önemli ölçüde destek sağlayan yatırım harcamalarının etkisi üçüncü çeyrekte negatif yönde olmuştur. Bu gelişmede, özel sektörün yatırım harcamalarındaki azalış etkili olurken, kamunun yatırım harcamalarında kayda değer bir değişiklik olmamıştır.

Bir önceki üç çeyreğin ardından net ihracat yeniden büyümeye katkı sağladı.

Yılın üçüncü çeyreğinde enerji fiyatlarının düşük düzeyinin olumlu etkisi ile ithalat hacmi önemli ölçüde azalmıştır. Bu çerçevede, ithalat üçüncü çeyrekte büyümeye 0,3 puanlık katkı sağlamıştır. İhracat ise büyümeyi düşürücü yönde etkilemeye devam etse de bir önceki çeyreğe göre bu etkinin azaldığı dikkati çekmiştir. Böylece, son üç çeyrekte büyümeyi aşağı çeken net ihracat, 2015'in üçüncü çeyreği itibarıyla GSYH'ye yeniden artırıcı yönde katkıda bulunmuştur.

Kalıntı yöntemi ile hesaplanan ve istatistiki hataları da içeren stok değişimi ise üçüncü çeyrekte büyümeyi 1 puan artırıcı yönde etkilemiştir.

Üretim Yöntemiyle GSYH'ye Katkı

Tarım sektöründen büyümeye rekor katkı...

Üretim yöntemine göre hesaplanan GSYH verilerine göre, üçüncü çeyrekte 1,9 puan ile büyümeye en fazla katkısı hizmetler sektörü sağlamıştır. Hasat zamanının gelmesi nedeniyle mevsimsel olarak tarım sektörü üçüncü çeyrekte GSYH artışına daha fazla katkı sağlamaktadır. Geçtiğimiz yıl iklim koşullarının kötü olması tarım sektörünü baskı altında bırakmıştı. Bu çerçevede, geçtiğimiz seneye kıyasla tarımsal üretimin fazla olmasının yarattığı baz etkisiyle sektörün büyümeye katkısı 1,6 puan ile son 10 yılın en yüksek düzeyine çıkmıştır. Sanayi ve inşaat sektörleri ise sırasıyla 0,4 ve 0,1 puan ile büyümeye sınırlı düzeyde katkı sağlamıştır.

Beklentiler...

Seçimlere ilişkin belirsizlikler ve TL'deki değer kaybının neden olduğu risklerin büyümeyi üçüncü çeyrekte baskı altında bırakması beklenmekteydi. Bu gelişmelere rağmen tarım sektörünün olumlu performansı yanında iç tüketimin desteği ve net ihracatın düşürücü etkisinin ortadan kalkması paralelinde büyüme hız kazanmış ve beklentilerden olumlu bir görünüm sergilemiştir. Öncü veriler ekonomik aktivitedeki toparlanma eğiliminin yılın son çeyreğinde de sürdüğüne işaret etmektedir. Bu çerçevede, Türkiye ekonomisinin 2015 yılını %3,5'lik bir büyüme ile tamamlayacağını tahmin ediyoruz.

Harcamalar Yöntemiyle Katkı (1998 fiyatlarıyla)

(% puan)

	2012						2013					2014					2015			
	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	9 Aylık
Tüketim	0,3	3,0	4,5	3,9	5,1	4,1	2,7	0,6	0,7	1,9	1,5	3,4	4,3	3,0	3,5	3,5	3,4	4,3	3,0	3,5
Özel	-0,3	2,2	3,6	3,7	4,1	3,4	1,8	0,3	0,1	1,7	0,9	3,1	3,5	2,2	2,9	2,9	3,1	3,5	2,2	2,9
Kamu	0,6	0,8	0,8	0,2	1,0	0,7	0,9	0,3	0,6	0,3	0,5	0,3	0,8	0,8	0,6	0,6	0,3	0,8	0,8	0,6
Yatırım	-0,7	0,1	0,9	1,3	1,9	1,1	-0,1	-0,9	-0,1	-0,3	-0,3	0,1	2,4	-0,1	0,8	0,8	0,1	2,4	-0,1	0,8
Özel	-1,1	-1,3	-0,2	0,6	1,1	0,1	0,1	-0,3	0,4	0,1	0,1	0,4	2,3	-0,1	0,8	0,8	0,1	2,3	-0,1	0,8
Kamu	0,4	1,4	1,1	0,7	0,7	1,0	-0,2	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,3	0,1	0,0	-0,1
Stok Değişimi	-1,5	1,5	2,9	1,1	0,8	1,6	-0,2	-0,1	-1,2	1,5	0,0	0,3	-2,0	1,0	-0,2	-0,2	0,3	-2,0	1,0	-0,2
Net İhracat	4,0	-1,4	-3,6	-2,0	-3,2	-2,6	2,6	2,8	2,4	-0,5	1,8	-1,3	-0,9	0,1	-0,7	-0,7	-1,3	-0,9	0,1	-0,7
İhracat	3,9	0,8	0,0	-0,6	-0,3	-0,1	2,8	1,5	2,0	0,9	1,8	-0,1	-0,5	-0,2	-0,3	-0,3	-0,1	-0,5	-0,2	-0,3
İthalat	0,1	-2,2	-3,6	-1,4	-2,9	-2,5	-0,2	1,3	0,4	-1,4	0,0	-1,1	-0,4	0,3	-0,4	-0,4	-1,1	-0,4	0,3	-0,4
GSYH	2,1	3,1	4,7	4,3	4,6	4,2	5,1	2,4	1,8	2,7	2,9	2,5	3,8	4,0	3,4	3,4	2,5	3,8	4,0	3,4

Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.